

Bo trygt hjemme-reformen

Meld. St. 24 (2022–2023)

Fellesskap og meistring — Bu trygt heime

Juni 2024

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Innledning

- Stortingsmelding lansert i juni 2023, behandlet og vedtatt av Stortinget høsten 2023
- Reformen iverksettes f.o.m. 1. januar 2024
- Høyt prioritert av Pensjonistforbundet:
 - Pensjonistforbundets egen arbeidsgruppe gav innspill underveis, og ifb. med Stortingets behandling
 - Tema for våre debatter under Arendalsuka 2023
 - Foredrag i organisasjonen
 - Følges opp av oss i hele reformperioden (2023 – 2028)
 - Høringsinnspill til Boligmeldingen våren 2024
- Erstatter *Leve hele livet*

Bakgrunn for meldingen (bl.a.)

- Økende antall og andel eldre
- Færre yrkesaktive per pensjonist
- Økt behov for helse- og omsorgstjenester
- Mangel på arbeidskraft i helse- og omsorg
- Økende forventninger/press på pårørende
- Flere eldre med behov for tjenester i eget hjem
- Få egnede boliger for eldre
- Lengre og annerledes pensjonisttilværelse:
 - Friskere eldre
 - Økt deltakelse, medvirkning og aktivitet
 - Eldre som ressurs

Inntrykk

- Gode beskrivelser av utfordringene
- Flere av PFs innspill er tatt hensyn til
- Mange gode (forslag til) tiltak
- Men usikkerhet om finansiering

4 satsningsområder, 7 kapitler og 128 sider

1. Innledning og sammendrag
2. Aldring – utviklingstrekk og utfordringer
- 3. Levende lokalsamfunn**
- 4. Bustadtilpasning og – planlegging**
- 5. Kompetente og myndiggjorde medarbeidarar**
- 6. Tryggleik for brukarar og støtte til pårørande**
7. Økonomiske og administrative konsekvensar

Kapittel 3. Levende lokalsamfunn

Innsatsen til regjeringa for å bidra til eit levande og aldersvennleg lokalsamfunn blir samla i tre hovudområde:

1. Inkluderende nærmiljø og aktive eldre (kap. 3.1.)
2. Deltaking og samskaping (kap. 3.2.)
3. Planlegge for en bedre alderdom. (kap. 3.3)

Kapittel 3.1 Inkluderende nærmiljø og aktive eldre

Hvordan samfunnet kan legge bedre til rette for at eldre selv kan bruke ressursene sine til nytte for seg sjølv og fellesskapet:

- Universell utforming
- Aldersvennlig transport
- Digital opplæring
- Møteplasser
- Fysiske aktiviteter

Kapittel 3.2 Deltaking og samskaping

Utvikle god dialog, godt samarbeidsklima og likeverdige relasjonar mellom fleire aktører som bidrar til å skape et levende og aldersvennlig lokalsamfunn.

- Meir systematisk eldrerådsopplæring
- Partnerskap
- Aldersvennlig frivillighet

Kapittel 3.3 Planlegge for en bedre alderdom

Demografiske endringer gjør at det er nødvendig å utfordre både kommunen og befolkningen til å planlegge alderdommen bedre.

Formålet med planlegging er at man skal være sjef i eget liv – samtidig som en skal være trygg på å få gode helse- og omsorgstjenester når behovet oppstår.

Program for et aldersvennlig Norge

Det overordna målet med Program for aldersvennlig Norge 2030 er å skape et meir aldersvennleg og inkluderande samfunn ved:

- Meningsfulle møteplasser
- Aldersvennlig transport
- Mobilisering av seniorkrafta
- Samskaping og partnerskap
- Planlegging for en bedre alderdom
- Videreføre Senteret for et aldersvennlig Norge
- Knytte seg til Verdens helseorganisasjonens globale nettverk for aldersvennlige byer og lokalsamfunn

Pensjonistforbundet mobiliserer seniorkrafta!

- PF kurser frivillige pensjonister i velferdsteknologi
- De er våre teknologiambassadører, og informerer om hvilke muligheter som finnes for å bo trygt hjemme
- En mulig støttespiller for kommunen, deltar i utvalg, prosjekt og eldreråd
- Noen er Digital hjelp
- Motiverer til å skape møteplasser og organisere frivilligheten

Kapittel 4. Bustadtilpasning og -planlegging

- Regjeringen foreslår å etablere et *Eldrebustadprogram*
- Programperioden er 2024 til 2028
- Det overordnede målet er å bidra til at alle eldre skal ha tilgang til en egnet bolig i et aldersvennlig miljø
- Programmet er fleksibelt og åpner for at tiltak kan bli lagt til i programperioden

Eldrebustadprogrammet

Det er en samling med tiltak sortert i tre overordnede emner:

1. Veiledning og planlegging
2. Planlegging av egen bosituasjon
3. Fleire sosiale buformer

Eldrebustadprogrammet - rettleiing og planlegging

- Veiledning
- Kommunal planleggingskompetanse
- Kommunal rådgivning
- Kunnskap om alternative boformer for personer med demens
- Evaluere plankravet for investeringstilskudd til heldøgnsomsorgsplasser og sykehjem
- Brannforebygging

Eldrebustadprogrammet – *planlegging av egen busituasjon*

- Informasjonskampanje om boligtilpasning
- Enklere for eldre å tilpasse egen bolig
- Gjøre startlån bedre kjent for eldre med lav inntekt
- Vurdere kriteriene for husbanklån til økt boligkvalitet

Eldrebustadprogrammet - *fleire sosiale buformer*

- Se nærmere på hindre kommuner og private utbyggere har for utbygging av egnede boliger for eldre.
- Legge til rette for økt bygging av trygghetsboliger og andre aldersvennlige boliger
- Videreføre det distriktsrettede arbeidet til Husbanken
- Øke kunnskapen om egnede boliger for eldre
- Ta initiativ til å etablere et erfaringsnettverk for utvikling av aldersvennlige boliger

Kapittel 5. Kompetente og myndiggjorte medarbeidere

1. Tillitsreform
2. Kompetanse
3. Omstilling og organisering
4. Kvalitet og ledelse

Tillitsreform

- Bedre oppgavedeling
- Heltidskultur og flere hele stillinger
- Bidra med å rekruttere og beholde tilsatte
- Øke grunnbemanningen og redusere vikarbruken

Kompetanse

- Gode utdanninger og desentraliserte utdanningstilbud
- Gjennomgå utdanningen (RETHOS)
- Øke kvalitet og kapasitet på praksisplasser i kommunene
- Bidra til at ufaglærte blir helsefagarbeider

Omstilling og organisering

- Faste team i hjemmetjenesten
- Flerfaglig fastlegetjeneste/ Primærhelseteam
- Tørn-prosjekt i KS
- Helsedirektoratet lage retningslinjer for gode vedtaksprosesser
- Kartlegge bruken av og erfaringer med tildelingskontor

Kvalitet og ledelse

- Styrke kompetansen gjennom lederutdanning for primærhelsetjenesten.
- Nettbasert lederutdanning
- Utvikle og styrke kvalitetsindikatorer i de kommunale helse- og omsorgstjenesten

Kapittel 6. Trygghet for brukere og støtte til pårørende

«Den nye heimetjenesta»:

1. Forebyggende og aktivitetsfremmende tjenester
2. Kvalitet og kapasitet
3. Støtte til pårørende

Forebyggende og aktivitetsfremmende tjenester

- Aktivitetstilbud/-garanti
- Aktivitetstiltak mot ensomhet
- Dagaktivitetstilbud for personer med demens
- Forebyggende hjemmebesøk
- Hverdagsrehabilitering
- Helsekompetanse
- Digital kompetanse
- Ernæringskompetanse

Kvalitet og kapasitet

- Videreutvikle allmennlegetjenestene og utvikle flerfaglig fastlegetjeneste
- Bidra til økt kapasitet i heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger
- Følge opp oppfølgingsplanen (!) for lindrende behandling og omsorg
- Følge opp demensplan 2025
- Oppfordre kommunene til å ha «en dør inn» til informasjon om kommunale tjenester for eldre
- Etablere en helseteknologiordning for å avlaste risiko og stimulere til investeringer i ny helse og velferdsteknologi i kommunene.

Støtte til pårørende

- Greie ut modeller for oppfølging av bruker- og pårørendeundersøkelser
- Følge opp og evaluere strategien *Vi de pårørende*
- Utvikle og implementere pårørendeavtaler
- Utvikle rettleidningsmateriell om fleksible avlastningstilbud i kommunene for pårørende
- Gjøre permisjonsrettigheter for pårørende bedre kjent

Oppsummering

- Bred forståelse, gode beskrivelser, flere gode tiltak, men usikker finansiering
- Suksess avhenger av bedre betingelser for frivillig sektor, samt at både statlige tilskuddsordninger og kommunenes inntekter øker vesentlig
- PF er enige i at mye må skje samtidig innenfor flere sektorer, men reformen fremstår fortsatt som en rekke tiltak som ikke er prioritert i forhold til hverandre
- Statsbudsjettet for 2024 sår tvil om regjeringens vilje til å satse på reformen

Tydelig, sterk og synlig